

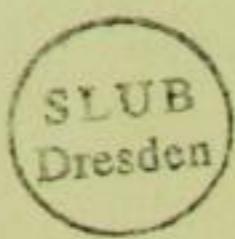
CARL JULIUS MARCUS
—
* DE COFFEA
1837

Eliis
Biblioteca
Gastronomia
Vaffer
Maffei

**DISSERTATIO
INAUGURALIS MEDICA
DE
COFFEA
QUAM
IN UNIVERSITATE LITERARUM LIPSIENSI
GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS
AUCTORITATE
PRO SUMMIS
IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORIBUS RITE
CAPESSENDIS
ILLUSTRIS ICTORUM ORDINIS CONCESSU
IN AUDITORIO JURIDICO
*DIE X. MARTII MDCCCXXXVII.***

PUBLICE DEFENDET
CAROLUS JULIUS MARCUS
LIPSIENSIS
MEDICINAE BACCALAUREUS.

LIPSIAE
EX OFFICINA CAROLI PHILIPPI MELZERI.

PRO O E M I U M .

Coffea ex quo tempore in nostris terris innotuerat, multas contentiones inter medicos excitavit, quorum pars ejus usum summis laudibus efferebant, pars eam omnino damnabant. Quae opinionum diversitas magis etiam recentiori tempore emersit, quo Hahnemann consuetudinem bibendae coffeae calamitatem generis humani declaravit et asperitate, qua contra eam pugnabat, adeo inclaruit, ut, qui coffeam aliquoties dissuaderet aut ipse vitaret, inter illius asseclas numeraretur. In hoc igitur opinionum dissensu, ut rectum judicium ferri posset, accuratori indagatione in virtutes coffeeae et cognitione eorum, quae scriptores de ea re protulerant, opus erat. Quare haud inutile opus suscipere mihi videbar, si ea, quae de coffeea scripta essent, perlustrarem et inde colligerem, quae ad solvendam quaestionem de utilitate vel noxa potus coffeeae et ad cognoscendum ejus effectum conferre

possent. Quod opus lubenter etiam propterea aggressus sum, quod satis gravem et aptam dissertationi materiem suppeditare videbatur, cuius scribendae necessitas, absoluto cursu academico, mihi imposita erat. Hanc igitur dissertationem, quam benevolo et indulgenti lectoris judicio commendatam esse velim, ita institui, ut praemissa literatura primo physiographicam tum chemicam coffeae notitiam exhiberem, et denique de usu diaetetico et medico ejusdem agerem.

LITERATURA.

- Prosper. Alpini historia plantar. aegypt. Ven. 1591.*
Veslingius, de plantis Aegypt. Patav. 1638.
F. Petersen, de potu coffé. 4. Francof. 1666.
Laur. Strauss, de potu coffé. 4. Giess. 1666.
Ant. F. Naironi Banensis discursus de saluberrima potionē Cawhe nuncupata. Romae 1671.
Marc. Mappus, de thea, coffea et chocolata. Argent. 1675.
Thuillier, Ergo potus caffé cum lacte salubrior? Par. 1675.
Mich. Togni, racolta della singolare qualità del caffè. Venezia 1675.
Willis opera omnia. Genev. 1680. T. II.
Nicol. Blegny, du bon usage du Thé, du Caffé et du Chocolat. Lyon 1680.
The natural history of Coffee, Tea, Chocolate and Tabacco etc. Lond. 1683.
F. M. Disdier, Beschreibung des Kaffee, Thee etc. Hamburg 1684.
Chamberlain, Treatise of Coffe, Tea and Chocolate. Lond. 1684.
P. S. Dufour, Traité de Café. Paris 1685.
Bonteköe, Drey neue curiöse Traktätschen von dem Kaffee u. s. w. 1686.
De Comiers, le bon usage du Thé, du Caffé et du Chocolate pour la præservation et pour la guérison des malades. Paris 1687.
Bonteköe, of van Thé, Coffy, en Chocolate. Haag 1688.
Eliae Camerarii diss. de Thea et Coffea. Tubing. 1694.
Groot Misbruyk van de Thé en Coffy. Haag 1695.
Ant. Galand, de l'origine et de progrès du Café, traduit sur un manuscrit arabe. 12. A Paris 1699.
Steph. Blancard, vom Thee, Kaffee, Chocolate u. Tabak. Hamb. 1701.

- Mallebranche, Mem. de l'acad. des scien. Par. 1702.*
- Jac. Sponii Bevanda asiatica, h. e. physiologia potus Café etc. 1705.*
- P. Duncan, avis salutaire contre l'abus du Coffé, du Chocolat et du Thé. Rotterd. 1705.*
- Hecquet, traité des dispenses de Carême. Par. 1709.*
- Ant. Jussieu, Histoire du Café. (In memoir. de l'acad. roy. de scien.) A Paris 1713.*
- Andry, traité des alimens de Carême. Par. 1713.*
- Ludov. Gayant, Quaestio medica: an a frequentiori potu Café vita brevior? Par. 1715.*
- La Roque, Voyage de l'Arabie heureuse. Amst. 1716.*
- M. F. Lockner, de novis et exoticis Theae et Coffeae succedaneis. Norimb. 1717.*
- Leonh. Frid. Meissner, dissert. de Thea, Coffea, Chocolata. Norimb. 1721.*
- Joh. Heinr. Linkens Nachricht von dem in Leipzig blühenden Kaffeebaum. (In Breslauer Samml. Juni.) 1723.*
- Hier. de Ludolff, de fabis Coffe. Erford. 1724.*
- J. A. Fischer, dissert. de potus Caffée usu et abusu. Erford. 1727.*
- S. P. Hilscher, de abusu potus Caffe in sexu sequiori. Jenae 1727.*
- Mich. Alberti, de potus Caffée usu noxio. Halae 1730.*
- G. Dom. Cicinni, della storia e natura del Caffe. Firenz. 1731.*
- J. Stahl, dissert. de usu et effectibus potus Caffe. Erford. 1731.*
- Casper Neumann, Lectiones publ. de quatuor subject. diaetet. Lipsiae 1735.*
- J. Fr. Le Ferre, de natura, usu et abusu Coffeae, Theae et Chocolatae. 8. Vesunt. 1737.*
- Fr. Hoffmann, Medic. system. Francof. ad Moen. 1738. T. II.*
- Ern. Godofr. Geier, dissert. an potus Coffe dicti vestigia in hebraeo S. Codice reperiantur. 4. Vitemb. 1740.*
- Steph. Franc. Geoffroy, Tractatus de materia medica etc. Par. 1741.*
- Joh. de Jussieu, dissert. Literatis salubris Caffe usus. Par. 1741.*

- 7 —
- Guil. Massiae Carmen de Caffaeo.* 8. *Lugd. Batav.* 1743.
J. A. Munier, Quaestio medica: an omni sexui, omni aetati, omni temperamento salubris Coffée usus. *Par.* 1743.
J. G. Krüger, Gedanken von Kaffee, Thee, Tabak und Schnupftabak.
8. *Halle* 1746. 2. Aufl.
J. Stevenson, Treatise on Tabacco, Thea, Coffe and Chocolate. *Lond.*
1746.
Sam. Herz, dissert. de usu et abusu potus Coffé. *Duisburg* 1747.
G. H. Behr, Materia medica. *Strassb.* 1748. (S. 182.) *ein Panegyrikus von 72 Strophen.*
Giov. Della Bona, l'uso e l'abuso del Caffée. *Veron.* 1751.
Le Monier, an a frequentiori potu Coffée vita brevior? *Par.* 1751.
Casper Neumann, Chymia medica dogmatico-experiment. ed. *Hessel.*
Lips. 1751.
J. G. Gmelin, de Coffea. 4. *Tubing.* 1752.
Zanichelli, Osservazione intorno all' abusu della Coffea. *Venezia* 1755.
Joh. Theod. Klein, Natürliche Historie des Kaffeebaumes und dessen Anbau in Danzig. (In Versuchen u. Abhandlungen der naturforschenden Gesellsch. zu Danzig. 4. 1756. No. 8.)
C. L. Neuenhahn, Vom Nutzen des Tabaks und Kaffees. *Leipz.* 1756.
C. a Linne, potus Coffeae. *Lips.* 1761. (Amoenit. acad. Vol. VI.)
Calvet, dissert. an potus Caffée quotidianus valetudini tuendae vi- taeque producenda noxius? *Avign.* 1762.
Acta helveticor. phys. mathem. anat. botan. medicor. *Basil.* 1762.
P. Duncan, Von dem Missbrauche heißer und hitziger Getränke, sonderlich aber des Kaffees etc. *Leipz.* 1767.
J. H. Ryhiner's chemische Zergliederung der Kaffeebohnen. Uebers.
u. mit Anmerk. von Dr. Kruenitz. (Im neuen Hamburg. Magaz.
8. 1767. St. 5.)
Anonymi Vertraute Briefe von dem Kaffee aus Korn. *Leipz.* 1768.
F. G. Constantini Abhandlung vom Kaffee. *Hannov.* 1771.
Percival, Experiment. and medic. essays. *Lond.* 1773.

- Niebuhr, *description de l'Arabie.* Copenh. 1773.
- J. Ellis, *historical account of Caffe.* Lond. 1774. Aus dem Engl.
8. Leipz. 1776.
- Weichhard, *Succedaneorum Coffeae inveniendorum regulae.* Lips. 1774.
- Jo. Andr. Murray, *Apparatus medicam.* Goetting. 1776.
- Fr. Joh. Hofer, *Abhandlung vom Kaffee.* Ulm 1780.
- F. B. Ottleben, *dissert. de potus ex seminibus Caffée parat. noxio effectu.* Helmst. 1780.
- Gentil, *dissert. sur le Caffé.* 8. Paris 1781.
- J. N. Wachsmuth, *Schilderung des Unglücks, so die Kaffeebohne in Deutschland anrichtet, und die Mittel dagegen.* 8. Rudolphstadt 1781.
- J. Jung, *Beweis für den Bürger und Landmann, dass der Kaffee für die Gesundheit, für die Haushaltung und für das ganze Land ein höchst schädliches Getränk sey.* (Dittenburg, *Intelligenznachrichten.* 1782. 30 St.)
- G. R. Boehmer, *De vario Coffeae potum parandi modo.* 4. Vitemb. 1782.
- Ejusdem *Programma de virtutibus essentiae Coffeae.* 4. Vitemb. 1782.
- Hofer, *Vom Kaffee.* Frankf. u. Leipz. 1782.
- Ant. G. Platz, *de potus Coffe abusu catalogum morborum augente.* Leipz. 1783.
- P. J. Puchoz, *dissert. sur le Caffé.* Par. 1785.
- Benj. Mosely, *observations on the properties and effects of Coffee.* Lond. 1785. Aus dem Engl. übers. Lübeck 1786.
- J. G. Kruenitz, *Oekon. technolog. Encyclopaedie.* Berlin 1793.
- Doellinger, *diss. an potus Coffee adnumerandus sit stomachicis, coctionem adjuvantibus.* Bamberg 1794.
- C. W. Duch, *Europens vorzügliche Bedürfnisse des Auslandes und deren Surrogate.* 8. Nürnb. 1800. Heft I.
- J. L. Langstedt, *Thee, Kaffee und Zucker.* Nürnb. 1800.
- Sam. Hahnemann, *Der Kaffee in seinen Wirkungen. Nach eignen Erfahrungen.* 8. Leipz. 1803.

- A. F. Zadig**, *Der Kaffee und seine Stellvertreter.* 8. *Breslau* 1805.
- B. Laubender**, *Der Kaffee und seine bis jetzt bekannten 42 Surrogate.* *Nürnb.* 1806.
- Sylv. de Sacy*, *Chrestomathie arabe.* *Par.* 1806. *Tom. II.*
- Ant. Alex. Cadet de Vaux*, *dissert. sur le Caffé.* *Par.* 1807.
- Lemery*, *nouveau diction. des drogues simples etc. revu par S. Marrelot.* *Par.* 1807.
- A. F. Gehlen**, *Journal für Chemie, Physik und Mineralogie.* *Berlin* 1808. *Bd. VI.*
- D. H. Grindel**, *Chinasurrogate u. neues Arzneimittel.* *Leipz.* 1809.
- Desselben Erfahrungen über den rohen Kaffee.* (*In Hufelands Journ. Berlin* 1809. 11 St.)
- Kortum*, *Der Kaffee und seine Stellvertreter.* *Leipz.* 1809.
- Annales de Chemie ou recueil de memoires etc.* T. 92. *Par.* 1814.
- Mich. Pitoecz*, *über die Schädlichkeit des Kaffeetrinkens.* 8. *Pesth* 1817.
- D. F. Trommsdorf**, *Journ. d. Pharm.* 1817. I. 2.
- Runge*, *Neueste phytochemische Entdeckungen etc.* *Berl.* 1820. 1. *Lief.*
- Virey*, *histoire naturelle des medicamens, des alimens et des poisons etc.* *Par.* 1820.
- G. Braun**, *Bericht über den neuen Kaffee aus Astragalus baeticus.* 8. *Nürnb.* 1822.
- E. Stapf**, *Kaffee (Coffea arabica L.) im Archiv f. d. homöop. Heilkst.* *Leipz.* 1823. II. Bd. III. Heft.
- E. v. Adelburg**, *Beiträge zur Kenntniss des Kaffees (in der wiener Zeitschrift für Kunst, Literatur etc. Wien 1824.).*
- Der Kaffee der Ruin der Menschheit.* *Rothenburg* 1827.
- L. J. Thenard**, *Chemie. Coffein.* S. 551. *Leipz.* 1827.
- Th. Schreger**, *Artikel Coffea in J. S. Ersch u. J. G. Gruber's Encyclopaedie d. Wissensch. u. Künste.* 4. *Leipz.* 1828. VIII. Th. S. 193 — 202.
- Dr. Schneider**, *der Kaffee als Gegenstand der medicin. Polizei.* (*In Henke's Zeitschr. f. d. N. A.-Kunde. IX. Jahrg. IV. Hft. Erl.* 1829.)

- G. Th. Fechner, *Resultate der bis jetzt unternommenen Pflanzenanalyse*. 1829. S. 7.
- A. Richard, Art. *Coffea*, Meissner u. Schmidt *Encyklopaedie der medicinischen Wissenschaften nach dem Dictionnaire de Medecine frei bearbeitet*. Leipzig. 1830. B. III. S. 186.
- A Cáré, *Thé és Csokoláde, Természet Históriæ Diaetaticai es Orvosi Tekintetben F. Almosi Baloch*. Pesten 1831.
- Pharmaceutisches Central-Blatt für 1831*. 2. Jahrgang. 2. Bd. S. 423.
- F. Dulk u. L. W. Sachs, Art. *Coffea* in ihrem *Handwörterbuche der praktischen Arzneimittellehre*. Königsberg 1832. II. Th. 1. Abth. S. 241 — 50.
- P. F. W. Vogt, *Lehrbuch der Pharmakodynamik*. B. I. S. 354.
- E. Osann, Art. *Coffea* (im *encyklopaed. Wörterbuche der medicin. Wissensch.* von Busch, v. Graefe, Hufeland, Link u. Rudolphi. 8. Berlin 1832. Bd. VIII. S. 121 — 31.).
- Ch. C. Weiss, *Coffea arabica nach seiner zerstörenden Wirkung auf animalische Dünste, als Schutzmittel gegen Contagien*. Freiberg 1832.
- G. W. Schwarze, *Pharmakologische Tabellen*. S. 126. 1833.
- J. R. Weitenweber, *Der arabische Kaffee, in naturhistorischer, diätetischer u. medicinischer Hinsicht*. Prag 1835.
- Hauslexicon*. Bd. IV. Leipzig 1836. p. 457.

I. PARS PHYSIOGRAPHICA.

Coffea seu coffeum a nostratis Kaffee, francogallice le Caffé, Café, Cofé, anglice the Coffee, bohemice Kawa, apud gentes orientales Kaffeh, Koffe, Coffie, Caven, Cavet, Cohye, Cophe, Cohowah, Kahwah, Coave et Cávé nominatur. Prima hujus vocabuli origo haud dubie apud Arabes quaerenda est, qui Vim seu Robur eo significant. Secundum A. Richard ¹⁾ exploracionem coffeeae arbor Aethiopiae indigena est, unde sub saeculi decimi quinti finem in Arabiam felicem, hodie Ymen nominatam, transplantata esse dicitur.

Fructus coffeeae Arabibus et Persis jam dudum noti fuerunt; quinam vero primus fuerit, qui ex his fructibus potum pararet, nescimus. Medio circiter saeculo decimo septimo Thevenot quidam, qui plura itinera per terras orientales fecerat, coffeeam in Francogalliam adportavit; eodemque fere tempore etiam Angli et Germani coffeeae potum haurire jam cooperunt. Inter germanicos scriptores Rauwolf ²⁾ primus coffeeae mentionem fecit, deinde Prosper Alpinus ³⁾ arborem nobis diligentius descriptis, quam „Bon“ et fructus „Bona“, nominavit. Anno millesimo sexcentesimo nongentesimo Bataviae gubernator, van Hoorn, plantas et semina ex Arabia in insulas Ceylon et Javam transportavit, atque in occidentales adeo colonias semina misit, ita ut brevi tempore utraque India coffeea abundaret.

1) In Meissner u. Schmidt's Encyklopädie etc. nach dem Diction. de Medecine. Leipz. 1830. III. B. Art. Coffea. S. 187.

2) L. Rauwolf, bestellten Medici zu Augsburg, eigentliche Beschreibung der Reis, so er in die Morgenländer vollbracht. 4. Francof. 1582.

3) Medicina Aegyptiorum. Lugd. Batav. 1745. IV. 3.

Prosper Alpinus hanc nobis dedit ejus descriptionem: „**Arbor Evonymo** similis est, sed tamen **folia crassiora** durioraque habet, **viridiora** perpetuoque virentia.“

A Linnaeo ⁴⁾ in systemate plantarum primo ordini classis quintae (**Monogyniae Pentandriae**) adnumeratur, et sub nomine **Coffeae arabicae** his verbis describitur:

Cal. Perianthium quadridentatum, minimum, germini insidens.

Cor. Petalum infundibuliforme. **Tubus cylindraceus**, tenuis, calyce multoties longior. **Limbus planus quinquepartitus**, tubo longior: laciniis lanceolatis: lateribus revolutis.

St. Filamenta V subulata, tubo corollae imposita. **Antherae lineares, in-** cumbentes, longitudine filamentorum.

Pist. Germen subrotundum, Stylus simplex, longitudine corollae. **Stigmata** duo reflexa, subulata crassiuscula.

Per. Bacca subrotunda, puncto umbilicato.

Sem. bina, elliptico-hemisphaerica, hinc gibba, inde plana, membrana in- voluta.

Ant. Laurent. de Jussieu ⁵⁾ coffeam arabicam in systemate suo naturali Rubiacearum familiae, quae ad classem **XI** ord. **II** pertinet, adnumeravit.

Secundum de Candolle **coffea** cum **Psychatria**, **Rudgea**, **Chiococca** etc. familiam **Coffeacearum** format, et ad eandem systematis sui familiam etiam H. G. L. Reichenbach ⁶⁾ eam adscripsit.

Semina coffeeae arabicae secundum varias regiones, in quibus arbor colitur, nonnullas varietates exhibit; ex quibus quae ad nos afferuntur, haecce

4) Genera plantarum. Lugd. Batav. 1742. p. 73.

5) Genera plantarum. Paul. Usteri. Tur. Helvet. 1791.

6) H. G. L. Reichenbach, Uebersicht des Gewächsreichs in seinen natürlichen Entwickelungsstufen. Leipz. 1828. I. Th. S. 94.

commemorari merentur. Omnia optima *coffea* est *orientalis*, quae *Coffea* de Levante s. de *Mocca* vocatur; semina caeteris minora, pallido colore, sed maximo aromate insignia sunt. Secundum locum tenet *Coffea javaica* s. *Indiae orientalis*, cuius semina magna et viridiusculi coloris sunt atque multum aroma habent. Tertia species est *Coffea martinicensis*, cuius semina sunt majora ex albo flavescentia, et ex *India occidentali* ad nos adportantur. Quarta species est *Coffea surinamica*, quae maximis seminibus conspicua est, neque tamen multum aromatis possidet. Pessima, quae a nobis emitur, est *Coffea bourbonica*, ab insula, ex qua advehitur, ita cognominata.

Praeterea vero variae subspecies distinguuntur, quae a singulis *Indiae occidentalis* insulis, in quibus coluntur, nomen ducunt, e. g. ab insulis *Domingo*, *Demerary*, *Berbice*, *Jamaica*, *Portorico* etc., quae omnes ad *coffeam martinicensem* pertinent et similes virtutes habent.

Quum *coffeae arabicae* arbor quovis anni tempore simul flores atque fructus immaturos et maturos ferat, seminum non una, sed quotannis duae vel tres messes colliguntur. Majo mense est optima messis. Fructus, cortice adhuc inclusi, sole exsiccantur, tum aqua sparguntur et supra humectatos cylindri volvuntur graves, ut cortex exterior discedat. Quo facto semina rursus siccantur, et siccatis integumentum, quo adhuc inclusa latent, album, tundendo in mortario ligneo, eripitur, ac denique solis radiis penitus exsiccatae fabae cistis immittuntur in Europam transvehendis. Quum *coffea* facilime odorem et saporem aliarum rerum, quae in nave prope ipsam collocatae sunt, assumat, facilimeque corrumpatur, omnino necesse est, ut hujusmodi res, uti saccharum crudum, spiritus sacchari, piper nigrum aliaque a vicinia *coffeae* arceantur. Nec minus undis humectata *coffea* ita deperditur, ut acredinem quandam inde assumat, qua neque siccando neque coquendo rursus liberari potest; hujusmodi *coffeam Francogalli*, „*café mariné*“ nominant. Signa fabarum bonarum crudarum sunt: magnitudo aequalis, laete viridescens color, certum pondus, quod mercatores ita explorare solent, ut fabas aquae immittant, et videant, num

celeriter fundum petant. Ceterum aqua frigida fabis crudis infusa per noctem citrina fieri, et saporem Theae bonae similem assumere debet. Sapor est paululum farinosus et subamarus, odor leviter acidulus; caeterum fabae valde tenacis compagis sunt, eamque ob causam quam difficillime in pulvere rediguntur. Decoctum ejusmodi fabarum crudarum post refrigerationem sensim sensimque pulchrum viridem colorem assumit. Denique post torrefactionem gratum et aromaticum odorem spirant.

Contra ex levitate tanta, ut aquae superficie innatent, colore nigro, corrosione et odore ingrato fabae pejoris notae cognoscuntur.

II. PARS CHEMICA.

Jam dadum Chemici coffeam in ejus elementa resolvere conati sunt, sed eo plerumque eventu, ut quae alius invenisse crediderat, alius reprobaret.

Primum distinguendum est inter substantias, quas cruda coffeea continet, easque, quae ex illis torrendo proveniunt. Secundum Cadeti de Gassicourt⁷⁾ analysin coffeeae crudae 64 partes continent: Gummi part. 8; resinae part. 1; principii extractivi part. 1, acidi gallici part. 3,5; albuminis part. 0,14; insolubilis substantiae fibrosae part. 43,5. Paysse⁸⁾ sua coffeeae analysi acidum coffeeae peculiare, seu cisticum (acide coffique) reperiisse putavit, quod vero secundum recentiores exploraciones tantum acidum gallicum fuisse videtur. Grindel⁹⁾ partes coffeeae essentiales easdem esse, quas cortex peruvianus continet, putavit; quamobrem hoc acidum minus recte acidum chinicum habuit; quamvis huic affine esse videtur.

7) Dissert. sur le Caffé etc. p. 36 — 50.

8) Gehlens Journ. B. VI. p. 522.

9) Chinasurrogat etc.

Secundum Armand Seguin ¹⁰⁾ coffea quatuor variis substantiis constat, nempe: albumine, oleo, peculiari principio amaro et viridi materia, quae ex albuminis et principii amari conjunctione orta esse videtur.

Anno millesimo octingentesimo vigesimo et primo Giese, Runge ¹¹⁾, Pelletier, Caventau, Chenevix et Robiquet materiam coffeeae propriam invenerunt, quam Coffeïnum appellaverunt.

Coffeïnum purum secundum praeceptum Rungii ita paratur, ut pigmentum extracti coffeeae aquosi plumbo acetico praecipitetur, plumbum superfluum e liquore ope gasis hydrothianici removeatur, acidum aceticum ammonio saturetur, et liquor usque ad crystallisationem provide evaporetur. Jam crystalli alchohole iterum solvuntur, ut materiis alienis purgentur, quo facto alcohol, coffeeïnum solutum continens, parum tinctum appareat, et leni evaporatione coffeeïnum sub forma acuum crystallinarum seponit.

Coffeïnum est materia alba, crystallina, leviter alcalina, nauseosi odoris et saporis, quae albas flexibiles non pellucidas acus crystallinas format, in aqua frigida difficile, in ferventi vero, et in alchohole satis facile solvitur. In acidis quamvis solvatur, tamen secundum recentiores Pelletieri ¹²⁾ explorations iis plene saturandis impar est, eamque ob causam etiam alcaloïdibus adnumerari non debet.

Dumas et Pelletier coffeeïnum in ejus elementa resoluerunt, et hasce eorum rationes invenerunt: partes 64,51 carboni; 21,54 azoti; 4,81 hydrogenii et 27,14 oxygenii. Mirum vero, quod, etsi majorem copiam azoti contineat, quam aliae alcaloïdae, tamen nunquam in putredinem abeat. In omnia fere salia metallica ita agit, ut ex eorum solutionibus metallum, quod conti-

10) Annal. de Chim. T. LXXXII. p. 5. übersetzt von D. F. Trommsdorf in Trommsdorf N. J. der Pharmac. I. 2. 1817. S. 98.

11) Neueste phytochem. Entdeck. etc. p. 144.

12) Im Journal de pharmac. Par. 1826. May.

nent, praeceps agat. Caeterum singularem in ovi albumen vim exserit, quod cum eo mixtum post aliquot horas intenso viridi colore tinctum appareat.

Idem aroma, quod in infuso coffeeae tostae invenimus, nondum in fabis crudis adest, sed tantum modica earum tostione oritur; haec enim operatio chemicas coffeeae rationes multum immutat, dum secundum Cadet de Gassicourt et Chenevix principium tannicum et oleum empyreumaticum combustione gignantur, unde vis excitans, quam potus coffeeae tostae exercet, derivanda est. Schrader et Paysse principium tannicum in coffeea tosta non invenerunt. Secundum Sachsii experientiam aromatis coffeeae tostae origo a coffeini mutatione in oleum empyreumaticum dependere videtur. Schrader¹³⁾ hoc aroma habet acidum volatile. Si fabae coffeeae in destillationis apparatu perfecte comburuntur, donec in meros carbones mutatae fuerint, secundum Lampadii explorationem haecce producta successive in vas excipiens trans-eunt: a) aqua decolor, aromaticum odorem spirans, b) acidum cofficum aquosum empyreumatico-aromaticum, c) acidum aceticum, d) ammonium aceticum, e) peculiaris pinguedo. Praeterea gas inflammabile evolvitur et purus carbo remanet. Prof. Dulk¹⁴⁾ putat, has substantias ex coffeini mutatione ortum ducere, quae illi similis esse dicitur, quam Osmazomum inter carnis assationem patitur.

Sed plurimum ad cognoscenda seminum coffeeae elementa contulerunt disquisitiones a Pfaffio et Zennckio institutae¹⁵⁾, secundum quas semina coffeeae cruda continent 1) Coffeini circiter $\frac{1}{500}$ sui ponderis (quod jam supra descripsimus); 2) duo acida coffeeica, quae ex decocto coffeeae plumbo acetico precipitantur; alterum: acidum cof. aromaticum; alterum: acidum cof. tannicum

13) Pfaff a. a. O. III. §. 205—212.

14) L. W. Sachs u. F. Ph. Dulk Handwörterbuch der praktischen Arzneymittellehre. Königsberg 1832. II. Th. I. Abth. S. 243.

15) Pfaff in Schweiggers Journ. IX. p. 31. Zennek in Buchners Rep. XXXVII. p. 109 et 337 sqq. Pharmaceut. Centralblatt. 1831. Bd. II. p. 423 sqq. 441 sqq.

(quod quidem ex acido tannico vulgari, malico et gallico compositum esse suspicantur) quod albumen viridi colore tingit; utrumque in aqua et spiritu vini solvitur; 3) adipis circiter $\frac{1}{8}$ ponderis totius seminis; 4) resinae $\frac{1}{100}$; 5) sacchari similem copiam; 6) albuminis $\frac{1}{584}$; 7) gummi et muci fere $\frac{1}{25}$; 8) materiae fibrosae circiter $\frac{2}{3}$; 9) aquae circiter $\frac{1}{12}$; 10) calcem et magnesiam haud dubie acidis supra nominatis junctam, praeter nonnulla alia corpora anorganica, ut Kali, natron etc.

Torrendo fabae coffeae non solum colorem mutant, sed etiam circiter quinta sui ponderis parte leviores fiunt et aliquantulum intumescunt, ita ut quae antea in aqua immersae fundum petierant, nunc ei innatent; aqua, quae inerat, cum parte coffeini aufugit; adeps empyreumaticus redditur; acidum cofeicum aromaticum in acidum pyro-aromaticum, peculiarem coffeae tostae odorem spirans, mutatur et ex parte avolat; albumen deletur et oleum empyreumaticum formatur; mucus saporem amarum assumit; denique ipsa coffea tosta non, uti cruda, albumen et alkalia carbonica viridi colore tingit¹⁶⁾.

In disquisitionibus chemico-forensibus saepe multum interest, scire, quomodo signa venenorū metallicorum, quae ex reactionibus chemicis desumuntur, additis corporibus organicis immutentur. Etiam coffea reactiones metallorum, quae ejus decocto forsan admixta sunt, multum immutat, quibus indagandis Orfila¹⁷⁾ magnam operam adhibuit, e. g. Arsenicum album coffeae decocto commixtum, si aqua calcis praecipitatur, colorem aurantium assumit, licet hoc oxydum, si ex simplici solutione aquosa dejicitur, ut omnes sciunt, album sit. Quibus mutationibus ne decipiāmur, opus est, ut vim materiae colorantis coffeae in hujusmodi solutionibus removere possimus. Hunc

16) Hauslexicon Bd. IV. Leipz. 1836. p. 457.

17) In Diction. de Medic. Meissner und Schmidt Encyklopäd. Leipz. 1833. Bd. XII. S. 345.

in finem Orfila aquam chloratam (seu acidum muriaticum oxygenatum aqua solutum) commendavit eamque consiliis nostris lene convenire probavit.

Ratio autem inquirendi, quam Orfila praescripsit, haec fere est: solutioni metallica cum decocto coffeae seu alio liquore, qui organico pigmento tinctus est, mixtae tantum aquae chloratae additur, ut solutio inde subflavum colorem accipiat; chloram enim pigmentum destruit, ejus hydrogenio potiens, et flocculi rubelli, qui interdum decidunt, reliquias destructae illius materiae organicae sistunt; tum liquor colatur et evaporatione, quae simul chlorum, quod adhuc continet, expellit, denuo concentratur. Quo facto apta ad venenum cognoscendum, de quo quaeritur, reagentia adhiberi possunt, quorum effectus fere semper iidem erunt, tanquam substantia venenata commixta non fuisset. Excipiendum tamen est hydrargyrum muriaticum corrosivum, quod, si decocto coffeae commixtum est, gase hydrothionico, cupro et argento nitrico item, uti in solutione simplici, praecipitatur; si vero aliis reagentiis, uti Kali, Natro, Ammonio, Kali ferrocyanico et salibus carbonicis ad ejus presentiam explorandam uti velis, opus est, colorem antea, uti descriptum est, chlori ope extingui.

III. PARS DIAETETICA.

Perfectis et inter se comparatis iis, quae de usu coffeae medici literis mandarunt, valde mirabimur, intelligentes, coffeam modo magnis laudibus elatam, modo damnatam esse, ita ut affirmare posse credam, in medicina vix aliquod remedium esse, vel a natura productum, vel arte factum, de quo sententiae medicorum nostrae aetatis adeo inter se discrepant.

Jam ex illo tempore, quo in Europa decoctum coffeae innotuit, ejusque usus divulgatus est, multos laudatores, sed fere perinde magnum numerum

osorum habuit. Et ad fautores quidem referendi sunt Bleyny¹⁸⁾, Andry¹⁹⁾, Behr²⁰⁾, Bontekoe²¹⁾, Bochmer²²⁾, Frankenau, Hellwig, Jussieu²³⁾, Ludolff²⁴⁾, Massieus²⁵⁾, Mellin, Musgrave, Naironi²⁶⁾, Richard²⁷⁾, Sachs, Triller, Willis etc., inter eos autem, qui illi non faverunt, pertinent Alberti²⁸⁾, Calvet²⁹⁾, Duncan³⁰⁾, J. P. Frank, Hahnemann³¹⁾, Hecquet³²⁾, Hilscher³³⁾, Jung³⁴⁾, Olearius, Ottleben³⁵⁾, Pauli, Petoecz³⁶⁾, Platz³⁷⁾, Stapf³⁸⁾, etc.

Vires, quas infusum coffeae tostae in corpus humanum exserit, a substantiis empyreumaticis, quas torrendo gigni vidimus, repetendae esse videntur. Namque ejus usu functiones intestinalium incitari, sistema nervorum et vasorum instigari, quotidiana experientia docet. Homo a potu coffeae alacrior redditur, venae turgescunt, arteriae plenius et frequentius pulsant, cordis in-

- 18) Du bon usage etc.
- 19) Traité des alimens etc.
- 20) Materia medica.
- 21) of van The, Coffy etc.
- 22) De vario coffeae potum parandi modo etc.
- 23) Dissert. Ergo literatis etc.
- 24) Dissert. de faba Coff. etc.
- 25) Carmen de coffaeo etc.
- 26) Discursus de saluberr. etc.
- 27) Meissner und Schmidt Encycl. Art. Coff.
- 28) De potus Coffee etc.
- 29) Dissert. an potus coffeeae etc.
- 30) Avis salutaire contre etc.
- 31) Der Kaffee etc.
- 32) Traité des dispens. etc.
- 33) De abusu potus caffée etc.
- 34) Beweis für den Bürger und Landmann, dass der Kaffee etc.
- 35) Diss. de potus etc.
- 36) Ueber die Schädlichkeit des Kaffeetrinkens etc.
- 37) De potus Caffe abusu etc.
- 38) Art. Kaffee im Archiv für die Homöopath. etc.

citatus motus quandam inquietudinem animi provocat; cutis caldior sudore humectatur, genae rubent; mens hilaratur et ad suscipienda negotia facilis incitatur; tensio ventriculi et totius oppressio abdominis a largiori coena oborta imminuitur, excretiones alvi promoventur. Quamvis autem certe inter nostrates fere nemo sit, quin gratam efficaciam coffeeae ipse senserit, tamen facile est intellectu, tam potentis remedii efficaciam, si minus congrue eo utimur vel ejus usum nimis diu continuamus, gravissimam noxam corpori inferre. De qua quidem multi scriptores egerant, saepe obliti, consuetudinis potestatem illam noxam multum imminuere, et plurimos homines, quotidie coffeeam potos, vitam usque ad senium protractasse. Neque praetervidendum, nostra vivendi ratione magnam noxae partem, quam coffeeae adducere posset, rependi. Multiplex compositio et artificialis praeparatio victus, vita sedentaria plurimum hominum organis nutritionis talem inferre videtur labem, qualis usum quotidianum alicujus analeptici, uti coffeeae, requirere videtur. Ut taceam de consuetudine fumum tabaci sugendi, cuius narcotica virtus coffeea multum imminuitur; quare gratissimum plerisque est hominibus, una coffeeam sorbere et fumum tabaci ducere.

In dijudicanda igitur vi perniciosa, quam autores coffeeae adscripserunt, nunquam negligendum est, quantum ad eam leniendam et consuetudo et diversitas constitutionis et adeo variae methodi, potum coffeeae parandi, conferant. Tenue coffeeae decoctum, quo in primis pauperes utuntur, fere tantum ut aqua calida vim relaxantem habet, eamque praecipue in abdominis viscera exserit; succos organicos diluit, cutis et renum functionem accelerat. Ejus vero abusu digestio turbatur, itaque alvi obstructio, status pituitosus, blenorhoeae et organorum abdominalium obstructiones provocantur; et adeo secundum Gerard van Swieten experientiam saepe magna universalis debilitas cum artuum tremore, chlorosi et haemorrhagiis inde procreantur.

Forte coffeeae decoctum contra, in primis si etiam nimis fervens sumitur, nimis irritat et calefacit, ventriculum debilitat, digestionem laedit et appeti-

tum minuit, alvi excretionem normalem turbat, glandulas tenuiores in abdominis cavo, easque in primis, quae in intestinis sunt collocatae, obstruit, hepatis et lienis infarctus procreat, secretiones et excretiones sufflaminat, cruditates in ventriculo generat, vomitus excedentes et molestas flatulentias commovet, cardialgiam, palpitationem cordis, congestiones ad caput, itaque dolores capitis, artnum tremores producit, somnum fugat, vires debilitat, interdum etiam vertiginem et stuporem, imo paralysin adducit et utrumque sexum ad liberos procreandos impotem reddere dicitur; in foeminis etiam lencophlegmatiam, passionem hysterica et fluorem album inde oriri videmus.

Infusi coffeae permistio cum lacte et saccharo in universum diaetetico usui melius convenit, quam merum infusum, cuius incitans virtus additamentis illis lenitur; quare etiam post lautam coenam, et hominibus, qui inter digestionem doloribus capitis facile vexantur, illa permistio minus commendanda est. Nimia sacchari copia infuso coffeae commixta fermentationem gignit, eademque omnia incommoda, ac sacchari aliariumque cupediarum abusus provocat. Lac neque pinguus neque aquosius esse debet, quia lac pingue coffeae decoctum difficile digestu, aquosius vero insipidam coffeeam reddit. Coffeae infusum nebuloso et aspero coelo, vere et autumno, humida hieme optime fertur; neque ante prandium sed mox post illud hauriendum est, propterea quod ante prandium anorexiā potius, quam appetitum gignit; sed post prandium sine saccharo et lacte, ciborum coctionem adjuvat, et ventriculo irritantibus aut inflantibus cibis et calefacientibus potibus repleto gratum est. In primis aptum est viris et foeminis aetatis senilis, qui ad congestiones sanguinis proni non sunt, hominibus temperamenti phlegmatici, qui vitam sedentariam agunt et propter debilitatem corporis constitutionem fortioribus vitae incitamentis egent; iis enim segnes sunt coctionis vires, functiones systematis vasorum et nervorum labefactatae, et stimulo quodam subinde restaurari debent; quamobrem modicus coffeeae usus etiam plurimis doctis est utilis. Minus aptum est infusum coffeeac in universum aestate, sereno coelo, juvenilibus, plethoricis,

gracilibus hominibus. Utique damnosum est valde sensibilibus, cholericiis, hypochondriacis et hystericiis hominibus, qui a potu coffeeae symptomatum quidem molestorum lenimen experiuntur, sed diurno ejus usu germina morbi omnino alunt. Nec minus perniciosa est coffeea pueris tenerioribus et foeminis, quae menstruatione nimia laborant, aut gravidae sunt, quia congestiones sanguinis ad organa sexualia inde concitari, imo abortus periculum induci observatum est. Porro omnibus iis, qui ad haemorrhagias, erisypelas, apoplexiam, phthisin inclinant, a coffeeae quotidiano usu interdicendum est. In iis hominibus, qui ad spasmos varii generis inclinant, secundum W. A. Haasii opinionem consuetudo decernere debet, utrum infusi coffeeae usus concedendus sit, nec ne. Sachs coffeeae decoctum ad tuendam convalescentiam a morbis nervosis magno cum fructu adhibuit, et Heinrothum eandem fovere sententiam videmus.

Homines, qui itineribus defatigati et a solis radiis multum passi sunt, potu coffeeae optime recreari satis notum est. Multi porro ut molestias ab indigestione obortas celerius leniant, infuso coffeeae spiritum oryzae seu sacchari (quem potum Gloriat nostrates appellant) vel Spiritum Coloniensem admiscent; cuius tamen remedii usus ne in consuetudinem abeat, serio monendum est. Neque minus vituperandi sunt illi homines docti, qui desiderium quietis nocturnae coffeeae potu fallunt, et saepe repetito hoc lucubrationum adjumento gravissimorum morborum semina spargunt.

Molestiae, quas illi patiuntur, qui vel nimiam copiam, vel nimis forte infusum coffeeae hauserunt, valde incitatos et debilitatos se sentientes, infuso florum chamomillae citissime fugantur.

IV. PARS THERAPEUTICA.

Ex his, quae de usu diaetetico coffeeae diximus, facile concludere possumus, quas virtutes medicas coffeea possideat.

Distinguendum autem est inter semina coffeeae cruda et tosta. Cruda enim semina coffeeae, quae omnino satis raro a medicis ordinantur, potiorem efficaciae partem illi principio, quod alcaloidibus affine esse vidimus, coffeeinum inquam, forsitan etiam principio tannico debere videntur; possident enim virtutes roborantes, cortici peruviano haud dissimiles, et potissimum in ganglia nervorum abdominis, in ventriculum organaque digestionis agunt. Contra semina coffeeae tosta, quamvis vis roborans iis non plane denegari possit, propter empypreumaticas, quas continent, substantias, oleum scilicet et acidum, remediis nervino analepticis adnumeranda sunt; ab iis enim non solum vim nerveam ganglionum abdominis suscitari et erigi atque functiones, quae ab his pendent, incitari videmus, sed etiam cerebrum simili modo affici et cordis vasorumque actionem concitari animadvertisimus. Quod quidem et iis phaenomenis probatur, quae supra ex potu coffeeae provenire diximus, et ex consideratione morborum, in quibus medici salutarem eorum usum experti sunt, magis etiam elucebit.

Sed primum de fabis coffeeae crudis dicendum est. 1) Grindel³⁹⁾ propter similitudinem, quae elementa seminum coffeeae et corticis peruviani intercedit, illa contra febres intermittentes commendavit, et non solum ipse sed etiam Torelli cum fructu adhibuisse dicuntur⁴⁰⁾. Idem Weber, Styk, Bask, Thomson, Formey aliique professi sunt. Sed Neumann et Horn efficacia coffeeae crudae ita se frustratos viderunt⁴¹⁾, ut nunc coffeea cruda, cum multis aliis remediis, quae cortici peruviano paria habita sunt, paene oblivioni tradita sit.

2) Nonnulli decoctum coffeeae (ad quod parandum tot fabae crudae contusae quot tostae ad unum cyathum sumi solent cum mensura dimidia aquae ad $\frac{2}{3}$ decoquuntur, cuius decocti aegrotus mane in lecto cubans dimidię partem, et ubi post dimidię horam resurrexit, reliquam haurit, sed sine lacte

39) Hufelands Journ. Bd. XXVIII. 6. p. 99. XXIX. 5. p. 11.

40) Giorn. accadico Roma. 1819. Agost. p. 226. Allgem. med. Annalen. 1823. 7. Sp. 999.

41) Horns Archiv für med. Erfahr. XII. 3. 512. — Annalen d. Heilk. XII. 8. 714.

et saccharo) contra arthritidem commendaverunt ⁴²⁾). Nos quidem fugit, utrum iterata experientia huic consilio fidem addiderit an denegaverit. 3) Quae vis coffeae antarthritica si quidem experientia comprobaretur, facilem explicacionem admitteret, quomodo coffeae decoctum, uti nonnulli volunt, contra lithiasin agere possit, quam scilicet ab arthritica dispositione saepe saepius originem ducere constat.

4) Solutionem extracti coffeae Schlegel in tussi convulsiva proficuam expertus esse sibi visus est; sed tam multa eaque efficacissima medicamenta illi extracto admiscuit, ut dubitari possit, quin coffeae faustus eventus attribuendus sit. Ordinavit enim: Rec. Extr. sem. coff. crud. ʒjj. Extr. myrrh. aquos. ʒjj. Kali carbon. ʒjV. Aqu. menth. pip. et cinamom. simpl. aa ʒjjj. Tinct. opii simpl. gtt. Xjj. M. quam mixtionem cum succo citri junctam intra effervescendum sumi jussit ⁴³⁾.

Longe frequentior quam crudarum est tostarum coffeae fabarum usus, quae uti illae 1) ad pellendas febres intermittentes adhibitae sunt et etiamnum inter domestica remedia febrifuga haud infimum locum obtinent. Voigt ⁴⁴⁾ earum infusum tum in primis prodesse credit, cum stadium frigoris nimis prolongatum, vehementibus rigoribus stipatur, et paroxysmi non sufficienter sudore et urina judicantur. Plerumque infusum forte coffeae recens tostae secundum praescriptionem artis medicae domesticae cum succo citri miscetur et appropinquante paroxysmo hauritur; quo facto alvus plerumque exoneratur et sudor erumpit, quem aegrotus in lecto cubans diligenter fovere debet.

2) Egregia est infusi coffeae virtus ad levandas indigestionis molestias; hinc solemnis fere ejus usus post epulas. Notissima quoque ejus vis ad solvendam adstrictam alvum; ad quam augendam butyrum infuso coffeae addi solet.

42) Leipz. Zeitung. 21. Jun. 1825.

43) Rusts Repertor. Bd. XI. Hft. 3. p. 350.

44) Lehrb. d. Pharmacodynamik. Bd. I. 1828. p. 299.

Porro contra debilitatem ventriculi, statum pituitosum, pyrosin, cardialgiam, anorexiā et inanes vomendi conatus, flatulentiam et cephalalgiam ex indigestione ortam homines in fortiori infuso coffeeae, lacte non mixto, levamen quaerunt et revera invenire solent. Porro coffeea tosta ad sedandas diarrhoeas adhibita est, tum a Lanzonio et Schulzio ⁴⁵⁾ tum a Westio ⁴⁶⁾ cum opio juncta.

3) Coffea tosta non solum in organa digestionis agit, sed motum sanguinis in universum excitat eumque refocillare valet; quare ejus infusum asphycticis conductit, et hominibus, quorum functiones vitales gelu, fulminis ictu, hausto carbogenio aliove irrespirabili aere etc. interceptae erant, non sine fructu propinatur; dummodo reliqua adjumenta revocandae vitae non neglexemus. Ex hac virtute excitandi motum sanguinis et functiones ab eo pendentes etiam usus explicandus est, quem infusum coffeeae ad provocandas uteri contractiones in retardato partu praestat, neque minus vis diaphoretica, ob quam in malis rheumaticis et catarrhalibus laudatur.

4) Multum etiam pollet tosta coffeea in mitigando erethismo nervorum et sedandis spasmis, sive in systemate gangliorum sive in nervis a cerebro oriundis sedes morbi posita sit. Merito enim commendatur in morbis nervosis abdominis, ut colica, vomitu spasmodico, qui in febribus nervosis hanc raro occurrit, porro in cholera spasmodica, contra spasmos vesicae urinariae, et ad levandos spurios ad partum dolores. Etiam ad leniendas affectiones hypochondriacas et hystericas infusum coffeeae non sine fructu adhibetur, quamvis cauti esse debeamus, ne, sedantes symptomata, fomitem alamus primarii morbi. Haase ⁴⁷⁾ complures asthmaticos potu coffeeae magis, quam plurimis aliis antispasmodicis levatos esse vidit, dum excitatus sudor universalis paroxysmum mox finiret. — Sed praecipuas laudes meretur coffeea tosta in quibusdam af-

45) Patholog. special. p. 440.

46) Beobachtungen u. Abhandlungen von österr. Aerzten. B. I. p. 247.

47) W. A. Haase, über die Erkenntniss u. Cur der chronischen Krankheiten des menschlichen Organismus. Leipz. 1820. Bd. II. S. 57.

fectionibus cerebri, quae a debilitate et erethismo originem ducunt. Ex iis nominandae sunt cephalalgia nervosa, vertigo, somnolentia, neque minus insomnia ⁴⁸⁾ ex allatis cansis oborta. Quodsi vero Malebranche ⁴⁹⁾ enema ex infuso coffeeae in apoplectico magno cum fructu adhibuisse contendit, id quidem a revulsiva actione, quam in intestinis provocavit, derivandum esse videtur. Sed maximi momenti usus infusi concentrati coffeeae tostae in venenationibus narcoticis est, quod praeter Hahnemannum aliosque Orfila ⁵⁰⁾ testatur. Hic enim experimentis accurate institutis comprobavit, coffeeam quidem opium ventriculo assumtum neque destruere, neque ita immutare, ut perniciosam suam vim amittat, nihilominus tamen symptomata venenata per opium inducta hausto infuso coffeeae omnino leniri et imminui, eandem igitur atque acetum utilitatem habere, a quo tamen ita differat, quod coffeeae infusum omni tempore hauriri possit, dum ab aceto tunc hausto, quando opium vomitu nondum rejectum sit, symptomata venenata increscant. Similem curandi rationem Orfila commendat in venenationibus hyoscyamo, lactuca virosa et variis solani speciebus inductis. Alii, uti Hahnemann, hanc commendationem in fere omnes venenationes narcoticas, e. c. acidi hydrocyanici ⁵¹⁾, daturae, digitalis, nicotianae, cicutae e. s. p. extenderunt; quod nunc Orfila experimentis edoctus omiserit, necne quidem nescio. Notissima quoque est efficacia coffeeae tostae ad leniendam ebrietatem vino aliisve liquoribus spirituosis inductam. Mursinna ⁵²⁾ infuso coffeeae intrismo et tetano hunc in finem usus est, ut symptomata, largiori usu opii in his morbis provocata, leniret, et citius ad opii usum redire posset. Cui consilio equidem tum solummodo assentirem, si experimentis evictum esset, coffeeam viribus antispasmodicis opii non repugnare, sed tantum contra soporem agere.

48) Zimmermanns Erfahr. Th. II. 347.

49) Mém. de l'acad. des sc. de Par. 1702. p. 29. Voigtels Arzneimittel. Bd. II. 2. p. 636.

50) Allgem. Toxicolog. übers. v. O. B. Kühn. Leipz. 1830. Bd. II. p. 94.

51) Harless rhein. Jahrb. Bd. IV. 1. p. 187.

52) In seinem neuesten Journ. f. Chir. Bd. I. 3. S. 383.

Coffea tosta etiam externo usui inservit. Clysmata ex infuso coffeeae parata apoplectics proficia se exhibuisse, jam supra commemoratum est. In venenationibus narcoticis infusum coffeeae non solum propinari, sed etiam enematibus ingeri, suadent autores, id quod cum successu fecit Voigtel ⁵³⁾. Balnea ex coffeea tosta in paralysi, epilepsia, hysteria et hemicrania adhiberi Brunnius ⁵⁴⁾ commendavit. Fumus incensae coffeeae tostae, grossiuscule contusae, fistula haustrus iis prodesse dicitur, qui dolore dentium laborant, secundum Schüttium ⁵⁵⁾. In ophthalmiis chronicis Amati ⁵⁶⁾ oculum vaporibus ex recens tosta, adhuc calente coffeea ascendentibus foveri, vel etiam decocto coffeeae crudae lavari jussit. Gravi, sed neutquam ingrato odore, quem coffeea recens tosta spargit, nostrates jam dudum ad purgandum aërem uti solebant, dum halitum oris a potu spiritus vini, et ab esu quorundam ciborum, e. c. radicis armoriae foetentem manducandis aliquot fabis coffeeae recens tostis corrigerent. Primus vero Weiss ⁵⁷⁾ coffeea usus est ad delenda effluvia animalia, contagia morborum epidemiorum; eamque ipsum chlorum vi extinguendi foetoris corporum animalium aliarumque rerum putrescentium superare demonstravit, atque Weber et Bock repetitis in theatro anatomico lipsiensi experimentis comprobarunt. Weiss hunc in finem laminam ferream cum impositis fabis coffeeae crudis contusis super lampadem vel carbones candentes calefieri jubet, ut vapores coffeeae evolvantur. Utrum vero isti illos halitus foetidos omnino destruant, an solummodo involvant et occultent, nondum satis expositum est.

Propter quotidianum usum coffeeae, cui nostrates assuefacti sunt, ejus vires medicae frequentissime nos fallerent, nisi solita majorem dosim ad con-

53) Voigtels Arzneymittell. Bd. II. 2. p. 636.

54) Med. chir. Zeitung. II. p. 270.

55) Harless, rhein. Jahrb. X. I. p. 64.

56) Repertorio medico-chir. di Torino 1825. Dcbr.

57) Dr. Chr. Conr. Weiss, Coffea arabica, nach seinen zerstörenden Wirkungen auf animalische Dünste. Freiberg 1832.

sequenda consilia medica adhiberemus. Ubiunque fieri potest, recens tostae sint fabae coffeeae, quas medicus ordinat, easque aquae fervidae ea copia infundi et digeri jubeat, ut vulgaris cyathus fabarum circiter sex drachmas seu unam unciam habeat. Minus aptum usui medico est decoctum, quo multum roboris coffeeae deperditur; et vix unquam fabae tostae in pulverem contusae in usum vocatae sunt. Illa dosis infusi, repetitis omni quarta seu dimidia horae parte vicibus, vel si morbi ratio id concedit, consuetis diei temporibus, quae vitae ratio praescribit, propinetur. Ad parandum enema vix duae unciae coffeeae tostae sufficient. Weber⁵⁸⁾ tincturam coffeeae (ex fabarum coff. tost. ʒjj — jjʒ digestione c. spir. frumenti tt. jʒ paratam) omni bihorio mensura cochleari sumi jussit in febris intermittentibus; sed dubitamus, an infuso coffeeae spiritu sacchari mixto praeferenda sit.

Fabae coffeeae crudae ut melius pulverari se patiantur, superinfusa aqua usque ad ebullitionem calefiunt, donec humor effugerit, et denique in vase ligneo fornaci imposito penitus exsiccantur; quo facto in pulverem rediguntur, qui aromate mixtus dosi scrupuli unius s. duorum ordinatur; vel si decoctum parare luet, ejus ʒj. c. Aqu. tt jjʒ ad ʒ xjj decoquitur, et pro dosi cyathus dimidiis propinatur. Formey fabarum crudarum ʒj. c. Aqu. ferv. ʒjV infundi et per unam noctem digeri et hoc infusum decanthatum mane sumi jussit. Ad parandum extractum, quod dosi circiter scrupuli dimidii praescribitur, fabae crudae et digestione calida et repetita decoctione extrahuntur, et liquores obtenti ad extracti consistentiam evaporantur. Etiam gelatinam digestione coffeeae crudae paraverant, quae tamen aequa raro ac reliqua coffeeae crudae praeparata, et forsitan rarius etiam, in usum vocata est.

Multum et mercatores et coqui in eo elaborarunt, ut substantiam inventirent, ex quo parandus potus infuso coffeeae tostae substitui posset, quae et vilioris pretii, quam coffeea esset, et iis, qui ab usu coffeeae aegre afficiuntur,

58) In Horns Archiv. 1811. Bd. I. p. 545.

melius conveniret. Ac revera multas hanc ob causam landes tulerunt tostae radices Cichorei intybí, Dauci carotae, Scorzonerae humilis et hispanicae, semina cerealia uti Secalis cerealis, Tritici, Hordei, porro semina Polygoni fagopyri, et tartarici, Astragali baetici, Lupini albi; deinde commendati sunt fructus Aesculi hippocastani, Castaneae vescae, Quercus Roboris et pedunculatae, Amygdali communis, nuclei Pruni domesticae et armeniacae, semina Galii Aparines, Vitis viniferae, Ribis rubri et Grossulariae, Rosae caninae, Asparagi officinalis, Syringae vulgaris, Corni masculae, radices Apii graveolentis, Pastinaceae sativae, Cyperi esculentae, Iridis pseudacori, Helianthi annui, Solani tuberosi, semina Pisi sativi, Phaseoli communis, Viciae fabae, Ciceris arietini aliaque multa.

Sed omnia, quae Coffeae substitui solent, blanda ejusdem actione, qua organa digestionis refocillat, et functiones nervorum erigit, omnino destituta sunt, imo calefaciente vi coffeam adeo superant, et sapore ita differunt, ut is, qui coffeeae adsuetus est, vix ejus mixtionem cum una alterave harum substantiarum probare possit. Quare Richter recte, nullam earum virtutes medicas coffeeae possidere, et ne diaietetico quidem usu eidem comparari posse, autumat.

